

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 182. An & qualiter nullus Laicus, sed solus Ecclesiasticus esse possit Judex in causis fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

CAPUT III.

De Judice in causa Hæresis modòque procedendi in ea.

Quest. 182. An & qualiter nullus Laicus, sed solus Ecclesiasticus esse possit Judex in causis fidei?

Resp. Primo: In causis fidei nullus Laicus seu secularis esse potest Judex, neque incidenter neque principaliter, etiam dum est sola questio facti, ita cum communi & hodie dum certà juxta textum clarum *C. ut inquisitionis. §. prohibemus. h. t. in 6. Gloss. ibidem. v. prohibemus. Barbos. ibidem. n. 7. Farin. tract. de Hæres. q. 186. à n. 152. Delben. de immunitate & jurisd. Ecclesiast. c. 16. du. 22. Pich. h. t. n. 126.* de Ecclesiasticis enim negotiis (quale est causa fidei) sola potestas Ecclesiastica cognoscit, & judicat, juxta *C. decernimus & C. quanto de judicis. C. si Judex de Sentent. excomm. in 6.* cumque Questio facti Hæresis à Questione juris vix separari possit (ut dum v. g. quis ob verba & signa externa Hæresis arguitur, necessàriò investigandum, an scienter vel ignoranter, an ex joco, simplicitate, vel num serio & ex malitia, an relativè vel ex proprio sensu ea protulerit, & consequenter num pœnas Hæreticis statutas incurrerit) judicium & cognitionem ecclesiasticam effugere non poterit. unde

2. Resp. Secundo: Principes, aliæ Potestates & Judices Sæculares nullatenus de crimine Hæresis cognoscere & judicare, multòque minùs Judicibus de eo tractantibus resistere possunt. Sed solùm requisiti ab iis possunt, ac tenentur sub excommunicatione habere se auxiliariter & executivè, assistendo Episcopis Inquisitoribus, dum hi contra Hæreticos inquirunt & procedunt, pœnàntque etiam mortis ab iis impositam statim, id est, saltem intra sex dies, juxta rescriptum Innocentii VIII. incipiens; *Dilectus Filius*, ut referunt Farin. Penia, Castrop. mox citandi, sine ulla recusatione & cunctatione exequendo, sed neque differendo sub prætextu, quod debeant priùs videre processum à Judice Ecclesiastico factum, an sit ritè formatus, vel an sententia sit justa, cum nulla ratione præterire possint videre & lustrare processum; quin et, si id petant, debeat Judex Ecclesiasticus negare. Castrop. *ir. 4. d. 8. p. 14. n. 5. Farin. l. c. q. 186. à n. 165.* dicens sententiam contrariam communi peritorum consensu & usu explosam & rejectam. *arg. cap. inquisitionis. §. utque, de Hæres;* quibus tamen non obstantibus, si Judex Laicus Hæreticum sibi traditum evidenter sine ulla tergiversatione aliòve processùs examine cognoscat innocentem, utpote falsis testibus condemnatum à Judice Ecclesiastico, vel sententiam nulliter, nimirum à Judice incompetente, vel non servato juris ordine latam, poterit ac debet Judex sæcularis ab executione abstinere, eamque differre, secus, si malitia vel nullitas commissa non sit clara & aperta, sed altiore examinae egeat, tunc enim absque dubio tenetur sententiam latam exequi, cum ipse examinare processum, aut prætextu injustæ condemnationis executionem differre non possit, sed neque dictis obstat, quòd minùs potestates sæculares, etiam non requisiti, suspectos de Hæresi, capere & detinere possint, ad hoc, ut

R. P. Leur. *jur. Can. Lib. V.*

competenti Judici Ecclesiastico tradant. Farin. *l. c. num. 158. Clar. de Hæresi. n. 4.* cum hac ratione non intromittant se in judicaturam, neque impediant, sed potiùs debite juvent ad coercendos & puniendos Hæreticos. Uti nec, quòd statuta & leges ferant, quibus processus contra Hæreticos promoveantur, & pœnæ contra eos à SS. Canonibus statutæ firmentur, quamvis statuta, quibus negotium inquisitionis contra Hæreticos impediatur aut retardetur, condere nequeant.

Quest. 183. Quinam in specie sint Judices in causa Hæresis?

Resp. Primò: Papam esse supremum in causis fidei cognoscendis, dijudicandis & puniendis Judicem, à quo omnis aliorum Judicum ordinariorum potestas & jurisdictio originatur & dependet, certa fides est. Farin. *cit. q. 186. §. 1. n. 1. Castrop. ir. 4. f. 7. p. 12. §. 1. n. 1.* Solusque judicare & dignoscere infallibiliter potest, an dogma aliquod sit Hæreticum, an non, Pich. *h. t. n. 123.* Legatus verò illius à latere seu Cardinalis, etsi de jure communi sit quoque Judex competens cognitionis in causa hæresis (intellige non quidem, num tale dogma, quòd quis sectatur, sit Hæreticum, sed num sectetur dogma, quòd habetur Hæreticum) possitque illud punire, quia in hoc plenissimè vices Pontificis gerit, ex consuetudine tamen, sine speciali commissione Papæ, vel supremi tribunalis inquisitionis id potest. Farin. *l. c. n. 4. Castrop. Pich. ll. cit.*

2. Resp. Secundo: Episcopus est Judex competens & ordinarius ratione officii sui omnium Hæreticorum suæ diocesis sibi subditorum, sive clericici, sive laici sint. *Clem. 1. h. t. §. propter quod. Host. in C. ad abolendam. h. t. v. singuli Episcopi, Abbates. ibid. n. 3. Jo-And. num. 3. Farin. l. c. n. 1. Azor. p. 1. l. 8. c. 7. q. 2. Castrop. l. c. num. 2. Pich. h. t. n. 124.* ex ea ratione, quia propriè spectat ad Episcopum, extirpare Hæreses & arcere lupos ab ovili suo. Respectu tamen exemptorum à jurisdictione sua probabilius est, non esse ordinarium, sed delegatum, ut expressè decisum videtur in *C. ad abolendam. h. t. §. si qui verò*, prout cum Gloss. *ibidem* notant Abb. Farin. Jo-And. aliique communiter & absolute tenent, Farin. *l. c. num. 7. Sanch. tract. de Hæret. c. 8. n. 3. Simanc. Cathol. inst. tit. 25. rub. de Episcopis. n. 6. Decian. tract. crim. l. 5. c. 21. n. 4. & alii.* quos citat & sequitur Castrop. *l. c.* contra Host. *in C. ad abolendam. n. 13.* quia tamen hæc delegatio respectu exemptorum facta jure communi Episcopis, non ratione personæ, sed ratione dignitatis Episcopalis, adeoque & successoribus illorum in ea, ideo æquiparatur jurisdictioni ordinariæ, ut potiùs ordinaria, quam delegata censenda sit, quamvis quòdam appellacionem sortiatur naturam jurisdictionis delegatæ, ita ut à sententia Episcopi lata in causa Hæresis in exemptos appellari debeat, non ad Metropolitanum, sed ad Papam delegantem, ita Castrop. *l. c. Pich. num. 124.* Modus verò procedendi, quem in crimine Hæresis observare debet Episcopus, idem est cum eo, quem servant

N 2

Inqui-